

TÜBİTAK

Deprem Dayanışmasında

İlay Çelik Sezer [TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi

TÜBİTAK

Ülkemiz tarihinin en büyük deprem afetlerinden birini yaşıyor. Art arda meydana gelen ve jeofiziksel açıdan ender yaşandığı kabul edilen “ikili deprem” özelliğindeki iki deprem, 11 ilimizi derinden etkiledi. Depremi hemen ardından, devletimiz ve milletimiz el ele vererek depremzedelerin hayatını kurtarmak ve mağduriyetlerini gidermek üzere harekete geçti. İlk saatlerden itibaren herkes cansiperane bir çaba içerisinde seferber oldu. İnsanların umudunu kaybetmeden, karamsarlığa kapılmadan, omuz omuza, sırt sırta vererek gerçekleştirdiği eşine az rastlanır bu büyük dayanışmada TÜBİTAK olarak biz de elimizi taşın altına koymaya çalışıyor, hem sahadaki destek çalışmalarımızla hem de bilimsel ve teknolojik çözümler üretmeye yönelik çabalarımızla aktif rol alıyoruz.

Deprem sonrası yaraların sarılmasına bir nebze olsun katkıda bulunabilmek amacıyla çalışanlarımızın hazırladığı acil ihtiyaç malzemeleri paketleriyle yüklenen turlar depremden sonraki birkaç gün içinde bölgeye gönderilmeye başlandı.

TÜBİTAK personeli, çoğunluğu deneyimlilerden oluşan 137 kişilik gönüllü ekibi ile afet sahasına giderek AFAD koordinasyonunda gerek arama kurtarma çalışmalarına, gerekse genel koordinasyon ve yardım dağıtım çalışmalarına destek verdi.

Depremden etkilenen vatandaşlara, özellikle çocuklara ve gençlere TÜBİTAK popüler bilim dergileri ulaştırılarak depremzedelerin boş zamanlarında bir nebze olsun hoş vakit geçirmelerine katkıda bulunulmaya çalışıldı.

Bilimsel Destek

Depremi hemen sonrasında açılan TÜBİTAK 1002-C Doğal Afetler Odaklı Saha Çalışması başlıklı araştırma destek çağrısı kapsamındaki başvurular değerlendirildi ve 100’den fazla araştırma projesi hemen başlatıldı.

TÜBİTAK MAM İDSBY Yer Bilimleri Araştırma Grubu, 6 Şubat depremlerinin hemen sonrasında Deprem Sonrası Acil Gözlem Araştırmaları (DEPAR-II) kapsamında iki araç ve altı kişilik ekip ile saha çalışmalarına başladı.

TÜBİTAK ekibi, bölgeye istasyon kurulumu için ilk intikal eden sismoloji ekibi olarak 7 ve 8 Şubat'ta Elbistan, Maraş ve Hatay'da istasyon kurulumlarını tamamladı. İlgili TÜBİTAK araştırmacıları, deprem bölgesinde işler hâlde bulunan 13 yakın alan deprem gözlem istasyonu ile depremleri 7/24 takip ediyor.

Teknolojik Destek

Sosyal medyada görüntüleri paylaşılan refakatsiz bebek vakalarına çözüm oluşturabilmek amacıyla, refakatçisi olmayan bebek ve çocukların ailelerinin bulunabilmesi için "görüntü eşleştirme" özelliğine sahip DerinGörü sistemini, TÜBİTAK tarafından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kullanımına sunuldu. TÜBİTAK hâlen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile birlikte sosyal medyadan daha fazla veri toplayıp daha çok refakatsiz çocuğun ailesine ulaşmaya çalışıyor.

TÜBİTAK dezenformasyonla mücadele kapsamında Twitter analizi uygulamasını devreye sokarak AFAD, AKUT ve Kızılay gibi kuruluşların adını kullanarak bağış toplayan şüpheli hesap ve "tweet"leri yapay zekâ yardımıyla tespit edip Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna raporlamaya başladı.

TÜBİTAK BİLGEM çalışanlarından gönüllü bir ekip, uzun saatler çalışarak açık kaynaklı yüksek çözünürlüklü uydu verisi ile yıkılan binaların tespiti, analizi ve coğrafi etiketlenmesini sağlayan teknolojiyi depremin 5. gününde AFAD'ın kullanımına sundu.

Bu sayede hasarlı ve yıkılmış binalar için yapılmakta olan koordinasyon çalışmalarının çok daha etkili ve hızlı olmasına katkı sağlandı.

Ayrıca enkaz dinleme yazılımı da çok sayıda TÜBİTAK araştırmacısının yoğun çalışması sonucu tamamlandı ve yine depremin 5. gününde kullanıma sunuldu. İnsan sesine duyarlı bu sistem, enkaz altındaki daha çok insana ulaşılmasını mümkün kıldı.

Araştırma Destek ve Burs Programları Kapsamındaki Çalışmalar

TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkanlığı (ARDEB), Bilim İnsanı Destekleme Programları Başkanlığı (BİDEB), Bilim ve Toplum Başkanlığı (BİTO) ve Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı

(TEYDEB) bünyesinde desteklenen bursiyerler, proje yürütücüsü ve araştırmacılarla iletişime geçilip ihtiyaçları doğrultusunda çözümler geliştirilmeye çalışıldı.

On ilde afetten doğrudan etkilenen lisans ve lisans üstü öğrencileri ile doktora sonrası araştırmacıların TÜBİTAK Merkez ve Enstitülerinde yürütülen veya TÜBİTAK tarafından desteklenen araştırma projelerinde yer almalarını sağlamak amacıyla BİÇABA-Birlikte Çalışıp Birlikte Başaracağız Programı çağrıya açıldı. ■